

Balsių bendruomenė 2008 m. ėmėsi unikalaus projekto - kartu su menininkais įgyvendino Balsių mitologinio parko idėją.

Čia pasijuntame istorinio kelio žygeiviais, kuriančiais gražią ir jaukią aplinką sau ir ateinančioms kartoms.

BALSIŲ MITOLOGINIS PARKAS

BALŠIAI MYTHOLOGY PARK

In 2008 Balsiai community started a unique project - together with the artists materialised the idea of Balsiai Mythological Park.

Here we feel like travellers on historical way, creating beautiful and cosy environment for ourselves and future generations.

1

2

3

1 Žalčių vėlių bokštas

2010 m., skulptorius Rytas Jonas Belevičius
The Tower of Grass Snakes's Souls
Rytas Jonas Belevičius, 2010

2 Aitvaras

2010 m., skulptorius Gediminas Piekuras
Brownie
Gediminas Piekuras, 2010

3 Žynys

2009 m., skulptorius Stasys Juraška
Oracle
Stasys Juraška, 2009

4 Aitvaro dovana

2008 m., skulptorius Gediminas Piekuras

The Gift of the Brownie

Gediminas Piekuras, 2008

4

5 Pynė

2008 m., autorius

Mykolas Piekuras

Plait

Mykolas Piekuras, 2008

6 Mėnulis

2008 m., skulptorius

Mindaugas Aučyna

Moon

Mindaugas Aučyna, 2008

5

6

8 Praamžius *Originalios Akmens amžiaus girnos* Praamžius (name of a supreme God)
Original millstone of a Stone Age

9 Ažuolo dvasia
2008 m.,
skulptorius
Arvydas Ališanka

The Soal of the Oak
Arvydas Ališanka, 2008

7 Žilvinas
2008 m., skulptorius Saulius Širvinskas
Žilvinas
Saulius Širvinskas, 2008

9

7

10 Inkaras

2008 m., skulptorius

Rytas Jonas Belevičius

Anchor

Rytas Jonas Belevičius, 2008

10

11 Banga, kairėje, priekyje

2008 m., skulptorius Stasys Juraška

Riterio šalmas (metalo pynė)

2008 m., skulptorius

Rytas Jonas Belevičius

Wave (in front of on the left)

11

Stasys Juraška, 2008

Knight's Helmet (metal)

Rytas Jonas Belevičius, 2008

12 Ragē (Ragana)

2009 m., skulptorius Girts Burvis (LV)

Ragē (The Witch)

Girts Burvis (LV), 2008

12

13 **Austēja**
2008 m., skulptorijs *Karlis Ilē (LV)*
Austēja
Karlis Ilē (LV), 2008

13

14 **Romuva**
2009 m., skulptorijs *Rytas Jonas Belevičius*
Romuva
Rytas Jonas Belevičius, 2009

14

15 **Parko kertinis akmuo**
2008 m.
The Cornerstone of the Park.
2008

15

16 **Laimės kvadratas**
2009 m., skulptorijs *Girts Burvis (LV)*
The Square of Fortune.
Girts Burvis (LV), 2009

16

17 Alkas

2008 m., skulptorius Kęstutis Musteikis

Alka, Alkas

Kęstutis Musteikis, 2008

18 Aukuras

2008 m., suneštinis bendruomenės kūrinys

Altar

Pieces brought by community, 2008

19 Bubilas (baubilas, babilas, bičbirbinis) 17

2012 m., skulptorius Marius Zavackis 18

Bubilas (baubilas, babilas,
bičbirbinis)

Marius Zavackis, 2012

20 Kryžiokas

2012 m., skulptorius Arvydas Ališanka

Kryžiokas

Arvydas Ališanka, 2012

19 20

21 Laiškas Norbertui Vėliui
2012 m., skulptorius Arvydas Ališanka
A Letter to Norbertas Vėlius
Arvydas Ališanka, 2012

22 Dausų stebėtojas
2012 m., skulptorius Gintaras Mikolaitis
Heaven Observer
Gintaras Mikolaitis, 2012

21

23 Krištastalis
autorius Kazys Venclovas 2008 m.

Krištastalis
Kazys Venclovas 2008 m.

24 Perkūnas (Dundulis)
aut. Tomas Striaukas 2013 m.

24

23

22

Kopia saulutė dangaus skliautu, ilgindama ar trumpindama dieną. Taip ir žmogaus darbai bei rūpesčiai, pabaigtuvės ir šventės sukasi metų ratu. Lietuvis, gilios praeities tautos atstovas, gyvena tarsi dviejuose laikuose: istoriniame, įsukančiame kasdien į naujausių įvykių sūkuri, ir archajiniame, kuris tarsi sustingęs tautos šaknimis, įsismelkęs į mūsų vidų per motinos lopšinę, močiutės pasakas, tėviškės gamtą ir visą kultūros paveldą. Tinkamai tuos abu laikus derindami, galime pasijusti tautos istorinio kelio žygeiviais. Pasitikdama Lietuvos tūkstantmetį Balsių bendruomenė 2008 m. ėmėsi unikalaus projekto – kartu su menininkais įgyvendino Balsių mitologinio parko idėją. Tai tarsi atviros, suburiančios, vienijančios bendruomenės kodas. Vieta, kur puikiai dera didelė pieva (erdvė, kur galima poilsiauti, gulėti, žaisti, lakstyti), supilta kalvelė (vaikų su rogutėmis džiaugsmui bei gausių žiūrovų švenčių metu patogumui), plastiški takeliai (tarsi laumės juostos, kviečiantys pasivaikščioti ir grožėtis aplinka), želdynai, vaikų žaidimo aikštelės ir menas ant žemės žmonėms (skulptūros laisvai išdėstytos kaip peizažo elementai). Gamtos ir meno galia užburianti ir kviečianti kiekvieną vietos gyventoją iš skirtingų gatvių (Alko, Aukuro, Aušrinės, Aitvarų, Austėjos, Ragės, Žilvino, Žalčių ir kt.) susirinkti būtent šiame parke. Parko išskirtinumas yra ir tai, jog skulptūros kelių tarptautinių granito simpoziumų metu buvo kuriamos „Baltų mitologijos“ tema ir tarsi plastine kalba įsiliejo į parką, įprasmindamos Balsių gatvių pavadinimus. Balsių mitologinio parko teritoriją padėjo kurti kraštovaizdžio architektas Eduardas Lozuraitis. Architektas, išnagrinėjęs pasaulio patirtį, pasiūlė puikų sprendimą – peizažinio stiliaus parką. Tokios teritorijos įprastos didžiuosiuose Europos miestuose (Londone, Paryžiuje ir kitur). Jas vienija atvirumas bendruomenei, žmogui pasirinkimo galimybė džiaugtis jį supančia aplinka. Balsių parką kūrė Balsių bendruomenė, organizuodama talkas, burdama gyventojus, Pirmųjų skulptūrų kūrimui pinigų skyrė Vilniaus m. savivaldybė gyventojus, LR kultūros ministerija, Vilnius Europos kultūros sostinė, gyventojai skyrė tikslinius įnašus. Tikime, jog ateities kartoms bus paliktas kultūros paveldas, kurio pradžia įgyvendinome sodindami medelius, statydami skulptūras. Šiame parke mes švenčiame Užgavėnės, kasmetinę Balsių šventę, čia vyksta pavasarinės tvarkymosi akcijos, šurmuliuoja kaimynų turgus „Balsių blusos“. Čia ateina pasivaikščioti senjorai, buriuojasi jaunimas, dviračiais važinėja vaikai. Čia pasijuntame istorinio kelio žygeiviais, kuriantys gražią ir jaukią aplinką sau ir ateinančioms kartoms.

1. **ŽALČIŲ VĒLIŲ BOKŠTAS.** Žaltys – namų židinio, grovės, sveikatos ir vaisingumo dievybės, gyvybės ir jos atsinaujinimo simboliai (pameta seną odą – tarsi mirštą, vėliau užsiaugina kitą).

2. **AITVARAS.** Aitvaras lietuvių mitologijoje - pagoniškojo panteono dieviška būtybė, atmosferos, vandens, ypač debesų, saugotojas, turintis ryšį su žeme ir jos turtais. Tai materialines gėrybes nešanti būtybė.

3. **ŽYNSYS** (orakulas) - asmuo, „aiškinantis“ dievų valią politeistinėse religijose. jis neva savo specialiųjų galių pagalba gali bendrauti su dievybėmis ir perduoti jų žinias arba atsakinėti į žmonių klausimus apie įvairius mistiškus dalykus, tarp jų ir ateitį.

4. **AITVARO DOVANA**

5. **PYNĖ**

6. **MĒNULIS**

7. **ŽILVINAS** - žalčių karalius. Iš Lietuvių liaudies pasakos „Eglė žalčių karalienė“

8. **PRAAMŽIS,** Praamžius, Prakorimas - vėlyvasis aukščiausiojo dievo vardas.

Praamžius - tautosakoje kovoja su tamsiosiomis jėgomis ir nedorybėmis: su velniais, laumėmis ir raganomis, šykštuoiais ir savanaudžiais.

9. **AŽUOLO DVASIA**

10. **INKARAS**

11. **BANGA, RITERIO ŠALMAS**

12. **RAGĖ** (Ragana) - Lunarinė nakties, žiemos, mirties ir atgimimo deivė. Dangaus deivė buvusi Ragė. Ji turėjusi kreivus dantis kaip šerno, baisias išverstas akis, suveltus plaukus, ilgus nagus, vienoje rankoje laikiusi nuodų taurę, kitoje - platų kalaviją, prie kurio rankenos buvo prikibusios trys baidyklės - piktosios dvasios.

13. **AUSTĖJA** - šeimos gausintoja, ištekančių moterų globėja (bitė). Manoma, kad iš pradžių Austėja turėjo bitės pavidalą, po to - žmogaus. Bitėms buvo teikiama tokia pat pagarba kaip ir jų deivei Austėjai.

14 **ROMUVA** – romių žmonių, šeimų, genčių atstovų sueiga.

15 **PARKO KERTINIS AKMUO.** Akmuo stalas, skirtas aukojimams.

16 **LAIMĖS KVADRATAS.** Susikaupimo, apmąstymų ir svajonių realizavimo vieta.

17 **ALKA, ALKAS** – šventvietė, kulto ir aukojimo vieta. Alkose įrengdavo aukurą, kuriame kūrendavo amžinąją (šventąją) ugnį, jos laikomos šventomis vietomis, kuriose gyvena protėvių vėlės. Per šventes jos pagerbiamos uždegant žvakę.

18 **AUKURAS** – aukojimui ir kitoms kulto apeigoms skirtas akmuo arba žemės kauburyš. Keturi akmenys simbolizuoja ketvirtinį pasaulio suvokimą: keturios pasaulio šalys, stichijos, keturi metų laikai, paros laikai, keturios mėnulio fazės.

19 **BUBILAS** („bobilas“ – storas žmogus) – medaus ir bičių dievas, kurį žmonės garbino, sėdėdami prie krosnies. Žynys laikydavo rankoje naują indą, pilną medaus. Baigęs maldą, garsiai sušukdavo, indą trenkdavo į krosnį, kad subyrėtų į šukes, ir prašydavo, kad bitės spiestų. Bubilas – tranas, storas, gauruotas vaisingumo simbolis.

20 **KRYŽIOKAS.** Kryžmas praėjimas tarp riedulių simbo-lizuoja ketvirtinį pasaulio suvokimą: keturias stichijas, pasaulio šalis, metų laikus, mėnulio ir paros fazes, dieviškumo ir pasaulio sankirtą. Skulptūrą galima apžiūrėti kaip objektą ir tapti jos dalimi atsistojus į centrą.

21 **LAIŠKAS NORBERTUI VĒLIUI.** Iš didžiulio riedulio iškaltas simbolinis susuktas „Laiškas žymiam etnologui Norbertui Vėliui“. Tik jo dalis išnirusi virš grindinio. Tai

tarsi jungtis tarp istorinės praeities ir dabarties. Rami užuovėjos forma iš kurios sklinda šviesa tarsi perteikianti senolius išmintį ateities kartoms.

22 **DAUSŲ STEBĖTOJAS.** Dausos – senovės lietuvių mitologijoje pomirtinio gyvenimo vieta. Minima protėvių dangaus Dievo buveinė, kurioje gyvena mirusiųjų vėlės bei žiemoja paukščiai. minima, kad Dausos yra ant Pasaulio kalno viršūnės ir su Žemiškuoju Pasauliu jas jungia Paukščių takas.

1. THE TOWER OF GRASS SNAKES'S SOULS. Grass snake is a symbol of a hearth and home, prosperity, health, fecundity, life and renewal (changes old skin-symbolic death; later gets a new one)

2. BROWNIE.

Brownie in Lithuanian mythology is a pagan divine living being, the one who protects atmosphere, water and especially clouds and has a relation with the Earth and its wealth. It's a living being bringing material wealth.

3. ORACLE-is a living being explaining Gods' will in polytheism religions. He alleges that his special powers help to communicate with gods and convey their knowledge or answer people's questions about various mystical things, as well as about future.

4. THE GIFT OF THE BROWNIE

5. PLAIT

6. MOON

7. ŽILVINAS-the king of grass snakes from a folktale „Eglė the Queen of Grass Snakes“

8. Praamžius, Praamžius, Prakorimas-are different names of a supreme God. He fights dark forces and immorality: devils, hags, witches, misers and selfish ones.

9. THE SOAL OF THE OAK

10. ANCHOR

11. WAVE (in front of on the left). Knight's Helmet

12. RAGĖ (The Witch)- a lunar goddess of night, winter, and death. Ragė was a goddess of sky. She had crooked teeth as a boar, terrible, bulging eyes, matted hair, long nails. In one hand she had a glass with poison, in the other a wide sword with three bogeymen (evil spirits) on the handle.

13. AUSTĖJA fosters women who are to be married soon. It is considered that first she was in the guise of a bee, later of a human. Bees were held in respect as well as their goddess Austėja.

14. ROMUVA- a place where serene people, families and representatives of tribes meet.

15. THE CORNERSTONE OF THE PARK. It's a special table made of stone for sacrificial offerings.

16. THE SQUARE OF FORTUNE. It's a place to concentrate, meditate and materialise your dreams.

17. ALKA, Alkas-a holy, cult place for sacrificial offerings. An altar would be installed in this place. A sacred fire would be lit. It was believed that souls of ancestors live there. A candle would be lit during festivals.

18. ALTAR-a stone or a hump of ground for sacrificial offerings. Four stones symbolise a quarterly perception of the world: four cardinal points, four elements, four seasons, four phases of the moon.

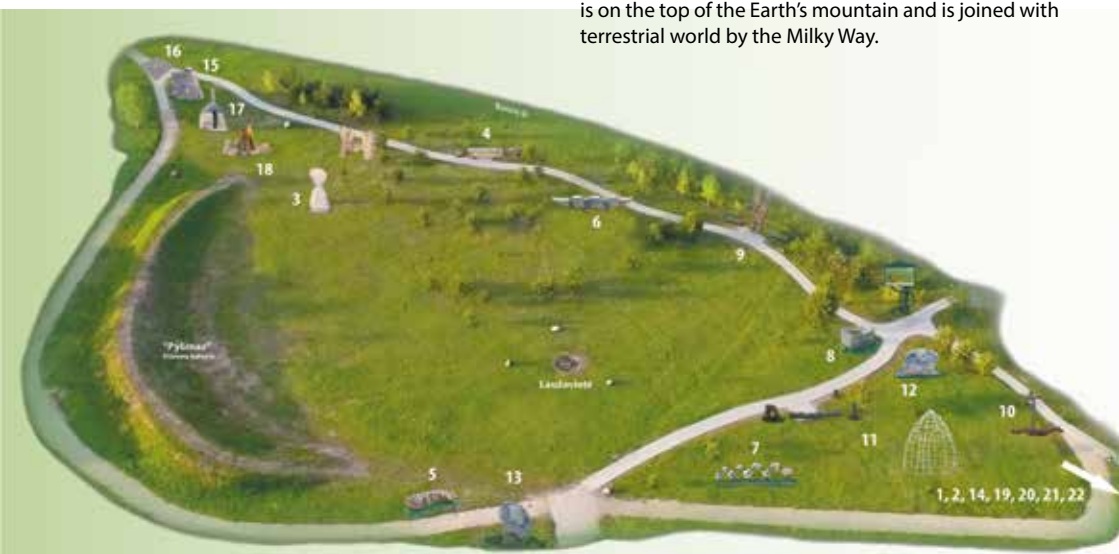
19. BUBILAS (a fat man)- the god of bees and honey which is worshiped while sitting near furnace. A priest would have a new bowl full of honey. After the prayer he would give a cry, smash a bowl into small pieces and ask bees to swarm. Bubilas is a fat, hairy drone, a symbol of fecundity.

20. KRYŽIOKAS. A cross passage between boulders symbolises a quarterly perception of the world: four elements, four cardinal points, four seasons, four phases of the moon and day, intersection of divinity and the world. The sculpture can be observed like an object and you can become a part of it while standing in the centre.

21. A LETTER TO NORBERTAS VĒLIUS.

A symbolic letter is carved from a big boulder to a prominent ethnologist Norbertas Vėlius. Only its upper part is seen above the paving. It's like a connection between historical past and present.

22. HEAVEN OBSERVER. Heaven in Lithuanian mythology is a posthumous place, mentioned as dwelling of ancestors and God, where souls of dead live and birds spend their winters. It is said that Heaven is on the top of the Earth's mountain and is joined with terrestrial world by the Milky Way.

The Sun is mounting the roof of heaven making the day longer or shorter. A man's works and troubles, feasts after finishing work and festivals spin in the circle of the year as well.

Lithuanian is a representative of the nation with deep past. He lives in sort of double period: one is historic that involves in a chain of up to date events, and the other archaic which is set in the roots of the nation, penetrates into us through mother's lullaby, grandmother's fairy tales, through our nature and all cultural heritage. Combining these two periods appropriately we can feel like travellers on nation's historic path. Meeting the millennium of Lithuania Balsiai society in 2008 undertook a unique project- together with the artists materialised the idea of Balsiai Mythology Park. It is like a code of open, team building and uniting community. It is a place that combines together a big meadow (a place where you can have rest, lie, play, and run), a made hill (to sledge or to sit on during festivals and events), pliable paths (inviting to go for a stroll and admire the environment), trees, children's playgrounds, and art on the ground for people (sculptures that are located freely as elements of the landscape).

Nature and power of art enchants and invites each local resident from different streets (Alko, Aukuro, Aušrinės, Aitvarų, Austėjos, Ragės, Žilvino, Žalčių, etc.) to meet in this park. Uniqueness of this park is the fact that sculptures are named after the names of the streets and are created during several international granite symposiums on the theme of "Baltic Mythology".

Eduardas Lozuraitis started to create the territory of Balsiai Mythological park. Considering the global experience the architect proposed to create a landscape style park. Such territories are usual in major European cities (London, Paris, etc.). It combines openness to community and opportunity to enjoy the surrounding environment. Balsiai Park was created by community. Money for the first sculptures was given by Vilnius City Municipality, private people donated as well.

We believe that our future generations will admire cultural heritage that was started by simple steps: planting trees and building sculptures. A lot of festivals such as Shrove Tuesday, annual Balsiai festival, neighbours' flea market take place in this park. Elderly people come to stroll, young people flock, children ride their bikes here. In this park we feel like travellers on historical way, creating beautiful and cosy environment for ourselves and future generations.

Rėmėjai / Sponsors

**Balsių
bendruomenė**

Initiators of the park

Association "Governmental organization Balsiai Community"

Company code 12579171

Bubilas street 8, Vilnius LT-08400

Beneficiary's bank account

LT 037044060000432664

joint-stock company

SEB Bank

Website www.balsiai.org

E-mail balsiai@gmail.com

Telephone +370 687 37 695